

KERKNIEUWS GINNEKEN - kleur: GROEN

40e jaargang, nr. 5 / 6

Zomer AD 2015

**Informatieblad voor de Protestantse Gemeente
Ginneken – Ulvenhout – Bavel – Galder en Strijbeek**

Natuur in Nederland waar je de stilte kunt 'horen'

Kerkdiensten 12 juli – 30 augustus 2015

- Zondag 12 juli: 7^e zondag na Pinksteren
10.00 uur Dienst van Schrift en Tafel
Voorganger: Ds. A.E. Keuning, Utrecht
- Zondag 19 juli: 8^e zondag na Pinksteren
10.00 uur Dienst van Schrift en Tafel
Voorganger: Ds. E.A. Postma
- Zondag 26 juli: 9^e zondag na Pinksteren
10.00 uur Dienst van Schrift en Tafel
Voorganger: Ds. E.V.E. Wijnants, Dalmsholte
- Zondag 02 aug.: 10^e zondag na Pinksteren
10.30 uur Grote Kerk, Breda
Dienst van Woord en Gebed
Voorganger: Ds. E.A. Postma
- Zondag 09 aug.: 11^e zondag na Pinksteren
10.30 uur Grote Kerk, Breda
Dienst van Woord en Gebed
Voorganger: Ds. A. van de Meij
- Zondag 16 aug.: 12^e zondag na Pinksteren
10.30 uur Grote Kerk, Breda
Dienst van Woord en Gebed
Voorganger: S. van Meggelen
- Zondag 23 aug.: 13e zondag na Pinksteren
10.00 uur Dienst van Schrift en Tafel
Voorganger: Ds. A. Molendijk, Heemstede
- Zondag 30 aug.: 14e zondag na Pinksteren
10.00 uur Dienst van Schrift en Tafel
Voorganger: Ds. J. van Pijkeren, Lochem

Bij de kerkdiensten

Kleine Kerk: Tot september geen bijeenkomsten.

De Crèche: Iedere zondag open.

Bloemen: Elke zondag wordt namens de gemeente een groet aan een gemeentelid gegeven vanuit de dienst.

Suggesties hiervoor graag bij de secretaris van de diaconie.

Koffiedrinken: Elke zondag na de dienst in Mariëndal.

Contact met Ds. Postma: Op dinsdag- en donderdagochtend telefonisch spreekuur van 09.00 – 09.30 uur. Telefoonnummer: 076-560.56.82.

Gelegenheid om te dopen: In principe is er op de eerste zondag van de maand gelegenheid om te dopen. Hiervoor kunt U contact opnemen met de predikant, e-mail: predikant@protestantsegemeenteginneken.nl; tel. 076-560.56.82.

NOODKREET VAN DE KERKRENTMEESTERS

Het college van kerkrentmeesters is heel hard aan versterking toe!
Alle werkzaamheden komen nu op slechts 4 personen neer, dat is een ongezonde situatie. Ook alle werkzaamheden rond het oude kerkhof vergen heel veel tijd.

Daarom zijn wij dringend op zoek naar iemand die over juridische of financiële kennis beschikt. Iemand die kan meedenken over het voortbestaan van ons erfgoed en daarmee ook onze kerkelijke gemeente.

Wij vragen u met klem eens na te denken wie ons college zou kunnen versterken. Mocht u iemand op het oog hebben, schroom dan niet dat ons te laten weten!

Met dank,
Namens de kerkrentmeesters,
Aad van Dijk

Agenda Protestantse Gemeente Ginneken

---

08 juli	Koffie-inloopochtend Mariëndal
14 juli	Vakantie Ds. Postma t/m eind juli
12 aug.	Koffie-inloopochtend Mariëndal
16 aug.	Inleveren kopij voor de volgende Kerknieuws; zie blz. 19
05 sept.	Startzaterdag

Meditatie

Stilte

*De stilte zingt U toe, o HERE,
in uw verheven oord.
Wij zullen ons naar Sion keren
waar Gij ons bidden hoort.*

De fraaie beginregels uit de berijming van Psalm 65, zoals die in het *Liedboek* staat. Meer dan wat wij onder woorden kunnen brengen, vat de stilte samen wat er in ons leeft. Die stilte is geen zwijgen zonder meer. Zij zingt. Zingen geeft richting aan wat wij in stilte hopen of misschien ook bijna niet meer durven hopen, wat ons ontglipt als we er zelf woorden aan zouden geven. Een onuitgesproken geheim dat zingend, opklinkt tot in het 'verheven oord' waar God zelf verblijf houdt.

De richting van het zingen doet ertoe. Zomaar wat zingen is er niet bij. Er is een 'keer' nodig, inwendig, uitwendig, hoe dan ook: zich toewenden. 'Keren' is verwant met 'omkeren'. Aan een morele 'bekering' wordt niet in de eerste plaats gedacht, al is die niet uitgesloten.

Toewenden en toewijden, dat is de primaire strekking. Reikhalzen, van binnenuit, en beschikbaar zijn. 'Wij zullen ons naar Sion keren.' Sion - de aloude naam voor Jeruzalem - is in de Bijbel de plaatsbepaling bij uitstek: hier zal God tussen de mensen wonen. Al wat leeft zal hier vervulling vinden.

Deze belofte raakt de gehele aarde, hoe oorverdovend de stilte soms ook is. Elke huiskamer, ieder gemoed dat beschikbaar is voor dit oord, zingt mee. Toegekeerd naar Sion blijkt de stilte gebed; God hoort ons bidden, nog voor wij iets gezegd hebben.

Ds. Eward Postma

Uit de gemeente

Gedachtenis

De afgelopen periode zijn drie van onze gemeenteleden gestorven. Op 23 mei overleed dhr. J.J. (Ko) van Waarde, hij was 83 jaar.

Op 24 mei overleed op 84-jarige leeftijd mevr. M.C.P. Stolk - Pols. Het afscheid heeft plaatsgevonden in de kring van de familie.

Op 30 mei overleed mevr. A.H.J. (Annie) den Hamer-Schippers. Zij was 86 jaar oud en tot in haar ouderdom zeer betrokken bij de gemeente van Christus. Samen met haar man Cor, voor wie ze bijna tot haar dood zorgde, en hun beide zoons hebben we in verwondering de gedachtenis aan haar buitengewoon actieve en maatschappelijk geëngageerde leven gevierd. Aan het eind van de dienst van Schrift en Maaltijd gaven we Annie in vertrouwen uit handen aan God die alle dingen nieuw maakt.

We gedenken de overledenen in onze gebeden.

Startzaterdag: 5 september 2015

Alvast voor in de agenda: op zaterdag 5 september vormt de tweejaarlijkse boekenmarkt (zie ook elders in Kerknieuws) het decor voor de 'startzaterdag'. Rond Mariëndal zal een aantal extra activiteiten plaatsvinden. *Lezen* zal daarbij centraal staan. We houden u de komende tijd op de hoogte van de plannen en zullen allicht een beroep doen op uw talenten.

De organisatie berust bij Corinne van Wijk, Diny Koopmanschap en ondergetekende.

Onze gemeente en veranderingen in de maatschappij

In de kerkenraad voelen we de noodzaak om op de hoogte te blijven van veranderingen in de maatschappij, met name in de sfeer van zorg, welzijn en werk. De organisatie van ondersteuning op deze terreinen wordt, zoals intussen bekend, niet langer aangestuurd door de rijksoverheid, maar vindt lokaal plaats. Wij willen nagaan wat deze omslag voor onze kerkelijke gemeente betekent.

Nieuw is dat ondersteuning steeds meer via lokale netwerken tot stand komt. Bij 'netwerken' gaat het om *contact* en *verbindingen*: inwoners van Breda, vrijwilligers en professionals van maatschappelijke instellingen en de Gemeente Breda werken samen om tot goede zorg te komen. We vinden het van belang om als kerkelijke gemeente met deze netwerken bekend te raken en er onderdeel van te worden. Er zijn in ieder geval twee redenen om contacten op te bouwen. Via pastoraat en diaconie bieden wij op eigen wijze zorg en ondersteuning; mogelijk kunnen we samenwerken met anderen. Tegelijkertijd maken velen van ons zelf ook gebruik van vormen van ondersteuning, zoals thuiszorg, en is het goed als ouderlingen en/of diakenen waar nodig de weg kunnen wijzen.

Om na te gaan hoe wij in de netwerken die nu ontstaan een zinvolle plek in kunnen nemen, gaan we met enkele leden uit ons midden gesprekken aan met bijvoorbeeld het wijkteam en het sociale team die in het zuidelijk deel van Breda opereren. Over waar die teams voor staan en wat die gesprekken opleveren zullen we later wel rapporteren. Voor dit moment volstaan we ermee te laten weten dat we onze oren en ogen de kost geven.

Ds. Eward Postma

Uit de kerkenraad

Op de gemeenteavond bent u bijgepraat over het hoe en waarom van kleine veranderingen in de kerkdienst en Jan Schipper en Bas de Geus vertelden over het nieuwe beleidsplan 2015 – 2020. Veel tijd en vergaderingen zijn er aan vooraf gegaan, voordat we het beleidsplan konden presenteren. Maar de kerkenraad is tevreden over het resultaat. Binnenkort ligt het beleidsplan ter inzage. U wordt hiervan op de hoogte gehouden.

Zaterdag 30 mei vierden we de vrijwilligersmiddag. Om de vrijwilligers te bedanken met een feestelijke middag was theoloog en theatermaker Ferdinand Borger uitgenodigd, die gespecialiseerd is in taal en verhalen. En een verhaal vertellen, dat deed hij. Aan de hand van zijn boek "Hemelse Oorden" vertelde hij van zijn reis naar Frankrijk, doorspekt met leuke anekdotes, met zijwegen naar een Mercedes en als aangever van grappen fungeerde Jot Tijhuis onbedoeld. Na zijn voordracht werd zijn boek ook grif gekocht. Het was een gezellige en plezierige middag.

Rondje Open Kerk

De Protestantse Gemeente Ginneken doet weer mee om op de woensdagmiddagen in de zomervakantie de kerk open te stellen. Als extra hebben we in het koor een kleine expositie van foto's van Hennie Rijnkels verrijkt met een gedicht of proza van Bauke van Halem. De foto's hebben als thema 'Van wanhoop naar hoop'. De openstelling is van 15 juli tot en met monumentendag 12 en 13 september. Sinds vorig jaar doen ook de kerken van Ulvenhout en RK Ginneken mee.

Kerkennacht

De kerkennacht op de avond van 19 juni was een succes. Prachtig werd er gezongen door verschillende koren, o.a. een Pools koor. De afsluiting vond plaats in onze kerk met een korte overdenking en medewerking van onze cantorij.

Veel lovende woorden over de invulling en organisatie van de kerkennacht. Als u het gemist heeft, misschien een idee voor een ander jaar!

Zomerdiensten in de Grote Kerk Breda, e.a.

Deze zomer zijn er weer diensten in de Grote Kerk; altijd weer feestelijke momenten om daar te zijn en Aart Bergwerff te horen spelen op het orgel. Op 2 augustus is ds. Postma de voorganger, van de diensten van 9 en 16 augustus is nog geen informatie ontvangen. Onze kerk is op 2, 9 en 16 augustus gesloten.

Op zondagmiddag 30 augustus hebben we gasten uit Wismar en Arad op bezoek in Mariëndal. De organisatie die zich hiermee bezig houdt heeft een heel programma opgesteld. U leest er meer over in dit nummer.

En dan na de zomer beginnen we aan de startzaterdag, op 5 september. Deze valt gelijk met de boekenmarkt en Open Kerk. Het wordt een hele

happening op ons terrein. In het volgende nummer van Kerknieuws hopen we u meer informatie hierover te geven.

Voor het overige wenst de kerkenraad u een goede zomertijd toe om eens even los te komen van het gebruikelijke van alle dag en om inspiratie op te doen voor een nieuw kerkseizoen. Maar laten we de zieken en de mensen die het moeilijk hebben, vooral niet vergeten!

Naar aanleiding van psalm 148, een eigen versie door Karel Eykman.

Waar ik van ben

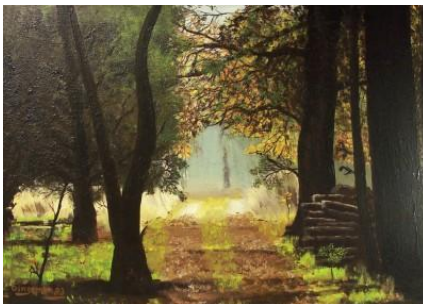
*Ik was weer eens de weg kwijt
ik fietste verdwaald door het bos.
Ik stapte af en keek rond bij een vijver
de zon scheen door de bladeren heen.*

*Het was er zo stil, dat ik er stil van werd
en ik kreeg door wat ik eigenlijk al wist.
Ik sta niet tegenover dit bos
ik ben er middenin en maak er deel van uit.
Dit allemaal is niet van mij
ik ben van dit allemaal.*

*Dit bedacht ik even.
Toen stapte ik weer op en vond de weg terug
bij het eerste het beste kruispunt.*

Uit: Een knipoog van U zou al helpen

Annet van Zijl, scriba

Bosgezicht Drente (Dingeman v. Zanten)

Voorpublicatie Samenleesbijbel beschikbaar

In september verschijnt de *Samenleesbijbel*. Een nieuwe bijbeluitgave, waarmee kinderen en volwassenen samen op een verrassende manier de Bijbel kunnen lezen en bespreken. De Samenleesbijbel bevat de complete tekst uit de Bijbel in Gewone Taal.

Veel ouders en grootouders, binnen en buiten de kerk, willen graag bijbellezen met kinderen en met hen doorpraten over de tekst. Daarom heeft het Nederlands Bijbelgenootschap de *Samenleesbijbel* gemaakt, samen met JOP, de Jeugdorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland en uitgeverij Royal Jongbloed.

De combinatie van ruim 500 pagina's extra materiaal en de complete tekst van de *Bijbel in Gewone Taal* maakt de *Samenleesbijbel* tot een unieke bijbeluitgave. Door de bijbeltekst heen lopen drie 'routes' van verhalen, oplopend in moeilijkheidsgraad, maar steeds geschikt voor kinderen van 8 tot 12 jaar. Op de routes kom je langs clusters van bekende en minder bekende bijbelverhalen met daarbij vragen, bespreekpunten, puzzeltjes, doe-opdrachten, enzovoorts.

Maatwerk

Theologe Lydia van der Meer, projectleider van de *Samenleesbijbel*: 'Ouders zoeken naar manieren om de periode tussen de kinderbijbel en het "gewone bijbellezen" te overbruggen. Daarom hebben we rekening gehouden met verschillen tussen kinderen: het ene kind kan moeilijke teksten aan, het andere niet. En kinderen leren op verschillende manieren: de een wil graag iets doen, de ander iets lezen. Weer een ander zingt graag, of is visueel ingesteld.

Wij hebben geprobeerd een mooie selectie van bijbelteksten te voorzien van allerlei extra's die recht doen aan die verschillen. De bijbeltekst staat steeds centraal. We hopen dat kinderen en volwassenen met plezier samen ervaren dat de verhalen uit de Bijbel heel dichtbij komen.'

Gratis voorpublicatie

Op www.samenleesbijbel.nl is een voorpublicatie te zien. Daarin staan veertien bijbelgedeelten met het extra materiaal. Ook zijn er twee van de liedjes te horen die speciaal zijn gemaakt voor de Samenleesbijbel. In veel boekhandels is de voorpublicatie in brochurevorm gratis verkrijgbaar (zolang de voorraad strekt).

**Zomeractie Nederlands Bijbelgenootschap:
Word Plus-lid en geef een bijbel weg**

Het Nederlands Bijbelgenootschap komt deze zomer met een speciale actie. Wie zich deze zomer aanmeldt als Plus-lid voor € 5,- per maand mag gratis een *Bijbel in Gewone Taal* weggeven.

Rieuwerd Buitenwerf, algemeen directeur van het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG), legt uit: ‘Eigenlijk is dit iets wat leden van het NBG altijd al doen. Want wie het NBG steunt, zorgt ervoor dat de Bijbel beschikbaar is in Nederland en wereldwijd. Denk bijvoorbeeld aan de actie die nu loopt om een miljoen Bijbels te verspreiden in Cuba.’

De Zomeractie werkt als volgt: Wie zich aanmeldt als Pluslid, kan daarbij een naam en adres opgeven van iemand die hij of zij een bijbel wil geven. Het NBG stuurt vervolgens naar dat adres een Bijbel in Gewone Taal in fraaie cadeauverpakking. Bij de Bijbel kan desgewenst een kaartje worden gevoegd met de naam van de afzender.

‘Het aardige van deze actie is, dat het doorgeven van de Bijbel heel persoonlijk gebeurt. Het geeft je de gelegenheid om iets te zien van het werk dat je met je lidmaatschap veel breder mogelijk maakt.

De Cubaan die een Bijbel krijgt, de vrouw uit Togo die voor het eerst de Bijbel kan lezen in haar eigen taal, of het weeskind uit Oekraïne die een eigen kinderbijbel krijgt, ken je niet persoonlijk. Maar degene die je met deze actie blij wilt maken, ken je wel. En het mooie is, dat je zowel die bekende als heel veel onbekenden blij maakt met jouw actie’, aldus Buitenwerf, en hij voegt eraan toe: ‘Natuurlijk mag je die Bijbel ook naar je eigen adres laten sturen. Om hem persoonlijk aan iemand anders te kunnen overhandigen, of gewoon om zelf te houden.’

Plus-leden van het NBG krijgen naast de voordelen die basisleden hebben (zoals onbeperkte toegang tot debijbel.nl, kortingen op boeken en het fraaie magazine *Bijbel Dichtbij*) nog extra's, zoals bijvoorbeeld de mogelijkheid om de NBG-bibliotheek te bezoeken.

Kijk op www.bijbelgenootschap.nl/steun-ons/ voor meer informatie of aanmelding als (Plus)lid.

Namens het NBG,
Diny Fockens – Brink, Terheijden
Bankrekeningnummer NBG: NL74 SNSB 0266 3808 08.

Diaconie

Met grote regelmaat wordt u geïnformeerd over de opbrengst van de diaconale collecten. In de maand mei was die als volgt:

3 mei	diaconie	€ 76,95
10 mei	diaconie	€ 49,20
17 mei	diaconie	€ 76,75
	Tools to Work	€ 78.21
24 mei	Pinksterzendingscollecte	€ 113,65
31 mei	diaconie	€ 46,20

In de uitvaartdienst van Mw. A. den Hamer-Schippers, op 5 juni, is € 150,90 bijeengebracht voor de nationale Vereniging De Zonnebloem.

Over de diaconale uitgaven bent u echter minder frequent ingelicht. Om een indruk te geven een beknopt overzicht van de eerste vijf maanden: Vanzelfsprekend zijn er de gebruikelijke vaste kosten: voor bureauwerk, de bank, abonnementen, samen zo'n € 145,--. Verplichte uitgaven zijn er bijv. aan de landelijke Diaconie (het quotum), ruim € 500,--, ongeveer de helft van het jaarbedrag. Voor de Kerkwebradio en attenties aan gemeenteleden is € 127,-- uitgegeven.

Andere doelen kiest de diaconie zelf: € 200,-- ging naar het bejaardenhuis in Arad, de collecte voor de werkgroep Breda-Wismar-Arad bracht € 101,-- op. Die voor de Voedselbank en het Annahuis respectievelijk € 127,-- en € 83,--.

Deze laatste twee instellingen en de Stichting HIBO (Hulp in Bijzondere Omstandigheden) worden door de diaconie extra ondersteund met giften variërend van € 500,-- tot € 750,-- per jaar. Daarmee dragen we als gemeente bij aan het lenigen van de verborgen nood in onze woonplaats; aanvragen uit onze gemeente voor materiële ondersteuning komen nauwelijks voor.

Rekeningen voor de koffie-ochtenden, de voorjaarslunch, de Paas-attenties, en kosten van de eredienst zijn in 2015 nog niet betaald, maar ook dat zijn diaconale uitgaven die we mede dankzij de stabiele collecteopbrengsten telkens weer voor onze rekening kunnen nemen. Hartelijk dank daarvoor!!

Namens de diakenen, Bas de Geus (voorzitter)

Koffie-inloopochtenden in Mariëndal

Deze vinden plaats op elke 2^e woensdag van de maand van 10.00 – 12.00 uur.

De komende woensdagen zijn:

08 juli en
12 augustus

Boekenmarkt ZWO, 5 september, Mariëndal

De boekenmarkt is op zaterdag 5 september in Mariëndal, Duivelsbruglaan 13.

We beginnen om 10.00 uur met de verkoop en gaan door tot 16.00 uur. De toegang is € 1 en u kunt parkeren op het Schoolakkerplein.

De opbrengst van de boekenmarkt is dit jaar bestemd voor de financiering van ons project in Zuid-India. De **Stichting Care Karnataka**, een initiatief van de Bredase familie De Wit, is in Zuid-India bezig een school te bouwen voor meervoudig gehandicapte kinderen.

ZWO zamelt geld in voor de aanschaf van therapeutische materialen voor onder andere fysiotherapie, spraak- en gehoortherapie en voor creatieve therapie op deze school.

Het inzamelen van de boeken start op 1 juli. De afgelopen jaren heeft u veel boeken gegeven en daar hopen dit jaar weer op. Onder andere voor encyclopedieën en sommige andere categorieën boeken zijn de “afzetmogelijkheden” helaas gering. Daar komt nog bij dat er weinig capaciteit is voor de opslag van de boeken. In het belang van een succesvolle en goed uit te voeren boekenmarkt willen we daarom, als we de boeken ophalen bij u, meteen een selectie maken.

Net als in de voorgaande jaren delen wij voor de Boekenmarkt de boeken in in verschillende categorieën zoals: gezondheid, koken, huis en tuin, kinderboeken, religie, reizen, literatuur, romans enz. enz.

Voor 2, 3 en 4 september zoeken we sorteerders, in Mariëndal vanaf 9.00 uur, ervaring in het boekenvak is niet vereist! Inschrijft u achterin de kerk en in Mariëndal.

Als u boeken voor ons heeft, dan kunt u vanaf begin juli contact opnemen met de ‘boekenophaler’ in uw buurt:

- Voor Princenhage, **Ginneken**, Brabantpark en Heusdenhout: Victor Witter, tel. 076-5600804, email witter.nelson@hetnet.nl.
- Voor Haagse Beemden, Breda noord en Prinsenbeek: Bep Koldenhof, tel. 076-5411903, email koldies@ziggo.nl.

De ZWO-commissie

PROTESTANTS CHRISTELIJKE OUDERENBOND, afd. Breda

ACTIVITEITEN IN DE ZOMER

Koffieochtend op donderdag 13 augustus 2015 in ‘De Uitdaging’, Dorpsstraat 40, Ulvenhout. Tel: 076- 5449920, Aanvang: 10.30 uur.

Het bestuur hoopt op veel belangstelling!

Themamiddag

Op donderdag 10 september is onze eerstvolgende themamiddag. De heer Gérard van den Broek komt nogmaals vertellen over vogels in Nederland. Hij is vorig jaar ook bij ons geweest en er viel toen zoveel te vertellen dat het bestuur hem nu weer heeft uitgenodigd. Hij laat ook prachtige dia's zien. Van 14.00 uur tot 16.00 uur in de Markuskerk.

Voor vervoer of inlichtingen: Wilma Bondzio-Hupkens, 076-5228628, uh.bondzio@zonnet.nl

Namens het bestuur, Wilma Bondzio-Hupkens, secretaris.

Verdieping

De collecte. Over geld in de liturgie en in de Westerse cultuur (I)

Wie wil begrijpen wat er in de kerk gebeurt op zondagmorgen, zal zich behalve in de Bijbel en in de geschiedenis van de liturgie ook moeten verdiepen in de culturele en maatschappelijke context waarin we leven. Het liturgische ritueel staat niet op zichzelf, maar krijgt betekenis in de interactie met deze wereld.

Een onderdeel van de kerkdienst dat volgens sommigen gemist zou kunnen worden, is de collecte. Is de collecte wel liturgie? Het inzamelen van geld voor een goed doel zou op een andere manier bovendien veel gemakkelijker en efficiënter kunnen. Toch komt in de kerkelijke collecte een omgang met geld naar voren die de moeite waard is en die te denken geeft over wie een mens is voor God. Verderop en in een vervolg op dit stuk kom ik daarop terug.

Elders in de cultuur vinden we ook rituelen rond geld, bijvoorbeeld in de sfeer van de economie. In een recent boek over liturgie in de netwerksamenleving (zie onderaan deze bijdrage) wordt daarvan een sprekend voorbeeld gegeven. Vertaald neem ik het hier over.

"Na de 'aanval op Amerika' van 11 september 2001 ging de beurs van Wall Street op 17 september opnieuw open. Het ritueel van de opening laat zien hoe de Westerse wereld denkt over geld. De vloer van de effectenbeurs loopt vol, er is rumoer, tot de celebranten - op één vrouw na allemaal mannen - het balkon boven de handelsvloer betreden. Op het balkon zijn een klok en een bel. De gastvoorganger van de ceremonie is een brandweerman uit New York. Hij vertegenwoordigt de groep van helden, van wie velen het ultieme offer van hun leven brachten om anderen te redden. Het ritueel begint met een stil moment van gedachtenis. Dan wordt er een lied gezongen - *God save America*. Dit verbindt de effectenbeurs, de *American dream* van vrije handel en het maken van geld, en de overtuiging dat geen enkele aanval ooit die droom kan vernietigen (ook al vraagt dat offers) met het Opperwezen. Daarna luidt de brandweerman de bel: het signaal dat de transcendent Amerikaanse droom weer kan worden gerealiseerd in de geldhandel. De handel begint en de nervositeit van de effectenhandel en van de gehele wereld wordt getranssubstantieerd in wáár geld. God zij dank vielen de markten niet te veel terug in de eerste dagen na de heropening van Wall Street. De gebeden werden verhoord. De stabiliteit van de wereldeconomie bleek bestand tegen de aanval op Amerika."

Geld en het maken van geld behoren tot de hoogste waarden van de Westerse cultuur. Het ritueel op Wall Street na 9/11 verbindt geld met het goddelijke, de samenleving als geheel en het brengen van offers. Als geld de standaard is waaraan alle waarden worden afgemeten, is het in feite de hoogste van alle waarden. Het begrip van wie we zijn en wat we doen wordt dan primair in geld

uitgedrukt. In een samenleving die bovendien het doel van het eigen bestaan kan samenvatten met een slogan als 'The business of America is business' (J.C. Coolidge, president van 1923-1929), krijgt dit hele verhaal trekken van een 'theologie'.

Waar het ritueel op Wall Street op bijkans blasfemische wijze het grote geld (*big money*) heiligt, gaat tijdens de collecte in een kerkdienst de aandacht veeleer uit naar de kleintjes. De vraag is echter of dat altijd goed uit de verf komt. Ik geef een beschrijving van het ritueel zoals dat in een *mainstream* protestantse kerk kan worden aangetroffen en laat af en toe alvast blijken met welke aspecten ik minder gelukkig ben.

Na preek, geloofsbelijdenis en voorbede volgt doorgaans de inzameling van de geldelijke gaven. Intussen maken de voorganger en de diaken de tafel gereed voor het vieren van de Maaltijd van de Heer, de eucharistie. In veel protestantse kerken gaat het zo dat een wit damastlaken wordt opgetild en brood en wijn zichtbaar worden - de koster heeft dat vóór de dienst al klaargezet. In sommige gemeenten worden tijdens de inzameling en het gereedmaken van de tafel allerlei mededelingen over de aanwezigen uitgestort, wat de aandacht afleidt van het geven. Anders dan in de wereld, komt er bij de geldelijke giften ten onrechte vaak weinig devotie aan te pas.

Het geld dat is ingezameld, wordt naar voren gedragen, naar de tafel - als het tenminste niet meteen wie weet waarheen wordt gebracht. Daarna wordt er een gebed uitgesproken vóór de dienst wordt voortgezet met het eucharistische gebed.

Hoe kun je hier naar kijken? In de rituele gang naar de tafel, nadert een gemeenschap tot God. Zij gaat een drempel over om Hem te ontmoeten in brood en wijn. Het naderen tot de tafel dient zó te gebeuren dat het patroon van het Koninkrijk van God zich erin aftekent. Als dat niet gebeurt, is het effect van het ritueel contraproductief. Maar wat zou hier, in het inzamelen en naar voren dragen van het geld, nu als afspiegeling van dat Koninkrijk kunnen gelden?

In een volgende bijdrage zal ik ingaan op twee gelijkenissen uit Lukas 15 en die in verband brengen met de collecte. Ik zal dan onder andere naar voren halen dat het inzamelen van de gaven op te vatten is als een geestelijke oefening. Een oefening in beschikbaarheid voor het Koninkrijk van God. Een oefening die je op zondagmorgen kunt doen, ook als je alle andere dagen van de week belegt op de beurs.

ds. Eward Postma

De tekst hierboven is gebaseerd op Barnard, Cilliers en Wepener (red.), *Worship in the Network Culture. Liturgical Ritual Studies. Fields and Methods, Concepts and Metaphors* (Leuven 2014), p. 346-349.

Zomerontmoeting 28 augustus – 1 september 2015

Het thema van deze ontmoeting is: 'RIVIEREN'. En naar het zich laat aanzien komen er 12 gasten uit Wismar en 8 gasten uit Arad naar Breda! Gelukkig hebben we al voldoende gastgezinnen gevonden om hen te herbergen. Een leuk programma begint langzamerhand vorm te krijgen en, zoals gebruikelijk, zijn een aantal momenten ingebouwd waarbij ook u van harte welkom bent:

- Op zondagmorgen om 10.00 u. is er een (drietalige) kerkdienst in de Johanneskerk. Samen zingen, samen bidden, samen vieren! Ds. Saskia van Meggelen gaat voor, maar ook mensen uit Arad en Wismar zullen hier aan meewerken.
- Na de kerkdienst is er tijd voor ontmoeting tijdens het koffiedrinken in het Kerken- en Glazenhuis van de Johanneskerk.
- Ook welkom bent u op zondagmiddag vanaf ongeveer 14.00 u. Dan gaan we met onze gasten groetkaarten voor de Vredesweek maken en/of wandelen langs de Mark. Waarschijnlijk vindt dit programmaonderdeel plaats in Mariëndal, het gemeenschapshuis van de Protestantse Gemeente Ginneken aan de Duivelsbruglaan. Omdat de plaats nog niet helemaal zeker is op dit moment is het goed om vooraf even te informeren.
- En zondagavond wordt er in de Markuskerk een barbecue georganiseerd waar u dan ook alle tijd heeft om onze gasten te ontmoeten. Oude vriendschappen aanhalen, nieuwe beginnen! Tijd 18.00/18.30 – 20.00u.
Als u mee wilt eten dan wel graag even opgeven bij Mieke (tel./emailadres onderaan dit schrijven). De kosten zijn € 12,50 pp., ter plaatse contant te voldoen.

Honing te koop

Om het gezin van ds. Tothpal, dat nog altijd moet zien rond te komen van een klein inkomen, wat extra's te bezorgen, zijn er met het laatste transport zo'n 60 kleine potjes honing (240 ml) meegekomen van de bijenstal die ds. Tothpal en zijn vrouw aan het opbouwen en uitbreiden zijn, zodat zij daar in de toekomst een inkomen mee kunnen verwerven. De honing is verkrijgbaar in twee varianten: koolzaadhoning en acaciahoning. Op 28 juni zijn deze bij u ter verkoop aangeboden. Heeft u dit gemist? Geen nood, want eind augustus komt er nog meer honing mee (acaciahoning en wilde bloemenhoning). De honing kost € 3,50 en de opbrengst komt geheel ten goede aan het gezin van ds. Tothpal. U kunt bij mij ook potjes honing reserveren. Emailadres en telefoonnummer vindt u onderaan dit schrijven.

Transport

Op maandagmorgen 1 juni vertrok Theo Oldenburger met de vrachtwagen volgeladen met hulpgoederen weer richting Arad om daar woensdag in de loop van de dag te arriveren. En 2 uur later was alles alweer uitgeladen: vele handen maken ook daar licht werk! Vol blijdschap werd alles ontvangen en de komende weken zal dit weer zijn weg vinden naar mensen die deze zending hulpgoederen zo goed kunnen gebruiken. Dank jullie wel voor alles wat wij gekregen hebben!

Gezocht: uitbreiding

Onze contactgroep bestaat op dit moment uit 9 mensen. Dat lijkt genoeg, maar met name voor het praktische werk worden sommige leden toch overbelast. Enkele leden hebben een full-time baan, anderen zijn al wat ouder en zouden graag wat taken met iemand willen delen. Het ontbreekt ons eigenlijk aan een paar jonge(re) mensen en/of jong gepensioneerden. Vaak wordt gezegd: 'regeren is vooruitzien', dus ook in het kader van opvolging zijn wij nu op zoek naar enkele enthousiaste mensen die het partnergemeente-gebeuren een warm hart toedragen en onze groep zouden kunnen versterken. Lijkt het u/jou wat of wil je eerst wat meer weten, bel of mail mij dan gerust even.

Mieke Frankfoorder (vz)
tel. 076-5146523
email w.frankfoorder@hccnet.nl

Opinie

Mohammed en de Bijbel.

Op de bovenste plank van mijn boekenwand staat de Koran. Die kocht ik tegen het eind van de vorige eeuw als Rainbow Pocket zonder hem in te kijken. Ik vond dat ik dit boek uit de wereldliteratuur voor zo'n spotprijs niet kon laten staan. De brede gele band maakte dat ik hem niet helemaal uit het oog verloor en wist waar hij stond. Tot voor een paar maanden geleden bleef hij op zijn plek, tot de actualiteit er mijn aandacht sterk op vestigde. Ik nam de 879 pagina's tekst ter hand. Daarvan zijn er 126 een register op de 114 soera's, de hoofdstukken van de Koran.

Het register licht voor lezers uit de joods-christelijke beschaving woorden, namen en begrippen toe en verwijst naar Bijbelteksten waarop wordt gezinspeeld. Je komt er het woord gemeente tegen, licht, huwelijksgift, Heer, Harun (Aáron),

Masih (Messias), Musa (Mozes), het 'nabije leven' en het 'latere leven'. De vertaling is al meer dan 60 jaar oud, noten verduidelijken de tekst.

De Islam, de 'Overgave', wordt op dit moment verdedigd als een humane, vreedelievende religie gebaseerd op de Koran, de 'Oplezing', maar zet ook aan tot moord en doodslag gesanctioneerd door de Koran, de woorden van de profeet Mohammed. Wie eens, zoals Marije en ik, tijdens een vakantiereis 's morgens vroeg in een hotel van de Egyptische hoofdstad gewekt werden door schallende Koranteksten via luidsprekers op een minaret, valt de fanatieke, totalitaire opdringerigheid op. Is de Islam in woord en daad geen strenge, hardvochtige religie waarmee niet te spotten valt, met gelovigen bij wie te pas en te onpas het woord Allah in de mond bestorven ligt?

Wat viel me tijdens het lezen nu het eerst op. In veel soera's wordt met gepaste eerbied verwezen naar de Schrift, de Bijbel. Mohammed is ook zeer vertrouwd met rabbijnse commentaren op de joodse Bijbel en de christelijke theologie uit de eerste eeuwen van onze jaartelling, zoals het leerstuk van Jezus als Gods Zoon en de Drie-eenheid. Volgens mij was hij niet ongeletterd. Mohammed, die zichzelf beschouwde als een profeet in de rij der profeten en zeker niet als alleraalste, spiegelt zich aan de grote profeten van Israël, waaronder hij Abraham en Noach rekent, maar in zekere zin ook koningen als David en Salomo. Hij trekt zich aan hen op, staat op hun schouders.

Ik begon te tellen. In ongeveer 50 van de 114 soera's wordt uitvoerig of zeer kort gebruik gemaakt van een Bijbelverhaal om zijn eigen profetische positie te verduidelijken.

Wie uit de Schrift figureren in de Koran het meest? Allereerst Mozes. Hij komt zelfs in 23 hoofdstukken voor. Dat verbaast niet als je weet dat hij een onderdrukte nomadische stam door de woestijn naar een beloofd land leidde. Abraham treedt, soms zeer uitvoerig, op in 21 soera's. Mohammed maakte gebruik van rabbijns commentaar om hem profetische allure te geven. Het betreft een conflict met zijn vader over de weg die ze moeten volgen. Dit is ook met Noach het geval. In 10 'preken' uit de koran komt hij naar voren als de profeet die eerst moet proberen de afvalligen tot bekering te brengen, voordat hij opdracht krijgt de Ark te bouwen. Dit gegeven komt in de Bijbel niet voor.

De grote goddeloze is de Faraos van Egypte, die 12 keer figureert, vooral als tegenstander van Mozes. De joden voert Mohammed 10 maal ten tonele. Hij vervloekt ze nergens, maar noemt ze wel een keer onbetrouwbare ruziemakers. Dat komt door het verzet tegen hem, dat een rol heeft gespeeld in het ontstaan van de Islam als zelfstandige religie.

De joodse godsdienst is ondenkbaar zonder sabbat en Pascha, het christendom zonder zondag en Pasen. Wat is nu het hart van het geloof volgens de Koran, waar Mohammed onophoudelijk, in bijna elke soera, van getuigt?

Simon Kat

Dienst in Huize ‘De Werve’

Vrijdag 17 juli 15.30 uur Kerkdienst

Ds. E.A. Postma

Colofon

Kerknieuws Ginneken is een uitgave van de Prot. Gemeente Ginneken. Het doel van deze uitgave is de leden van onze gemeente te informeren over de te houden kerkdiensten, activiteiten en overige gebeurtenissen in de gemeente.

Website van de gemeente (QR-code rechts):

www.protestantsegemeenteginneken.nl .

Redactie Kerknieuws Ginneken

Postadres: Duivelsbruglaan 11, Postbus 4648, 4803 EP Breda

Mevr. H. van IJzeren – ten Kley

tel. 076-565.29.49

Mevr. A. van Zijl – Waalwijk

tel. 076-541.54.87

Dhr. J.F.C. van Epen

tel. 076-587.47.85

De kopij voor het volgende nummer van Kerknieuws Ginneken ontvangen wij graag vóór **maandag 17 augustus 2015** per e-mail:

naar jfcvanepen@casema.nl.

Dat nummer zal gelden van startzondag 6 september tot en met 4 oktober 2015. (5 weken).

De redactie verzoekt u zoveel mogelijk per e-mail aan te leveren, bij voorkeur in ‘Microsoft Word’, in het lettertype ‘Times New Roman’.

Let op: Afbeeldingen (foto’s e.d.) graag aanleveren in het format **.JPG**. Geen PDF of uit een andere tekstverwerker. Wij kunnen dit niet kopiëren naar Word!!

Een abonnement op Kerknieuws Ginneken kost € 20.00 per jaar.

Over te maken op rekening NL50 INGB 0001 0790 21! Vermeld bij uw betaling “Kerknieuws Ginneken”, met daarbij uw postcode en huisnummer.

NAMEN EN ADRESSEN PROTESTANTSE GEMEENTE GINNEKEN

Predikant: Ds. E.A. Postma, Duivelsbruglaan 21, 4835 JD Breda 076-5605682
Preses: Dhr. J.W. Schipper, Valkrustdreef 39, 4835 MD Breda. 076-5650601
Scriba: Mevr. A. van Zijl, Verdilaan 11, 4837 CL Breda. 076-5415487

WIJKOUDERLINGEN

Mevr. C.M. Baljeu, Nieuwe Beekhoek 44, 4851 VK Ulvenhout 076-5613802
Mevr. H. Peeters-Wisse, Bieberglaan 9, 4834 MJ Breda 076-5611036
Mevr. M.L. de Wilde-Spanjaart, Schoutenlaan 20, 4854 AW Bavel 0161-432093
Dhr. F. de Troije, Diamantstraat 8, 4817 HV Breda 076-5219717
Jeugdouderling: Vacant

DIAKENEN

Voorz.: Dhr. B. de Geus, Doornenburgstraat 58, 4834 NM Breda. 076-5651627
Secr.: Dhr. R.J.G. Lameijer, Haamstraat 3, 4851 TL Ulvenhout 076-5613922
Email: prot.gem.ginneken.diac@gmail.com
Admin.: Mevr. P.J. van den Bosch, Keizerstraat 67, 4811 HL Breda 076-5610717
Diakenen: Dhr. L. Nicolai, Bavelse laan 300, 4834 TJ Breda. 076-5153453
Dhr. W. van Dijk, M. van Coehoornstr. 16A 4811 AV Breda 076-8896694
Mevr. B.C.M. Koopmanschap-Lely, Past. Vermuntstraat 5,
4851 CR Ulvenhout 076-5652114
De heer O.N. Visser, Laurensplein 50, 4835 GX Breda. 076-8875180
Mevr. C. van Wijk, Beekdal 13, 4851 SW Ulvenhout 076-5612077

Diaconie Prot. Gemeente Ginneken: Rekening NL90 FVLB 0699 7416 53

KERKRENTMEESTERS

Voorz.: Dhr. G.P.Th. Bosma, W. v. Oranjelaan 34bis, 4837 AK Breda 076-5601117
Secr.: Vacant
Penn.: Dhr. J.J. Koeman, Dr. Gommerslaan 2, 4835 GV, Breda 076-5600100
Lid: Dhr. A. van Dijk, Schoutenlaan 62, 4854 AX Bavel 0161-431888
Dhr. W. Wilms, Tilburgseweg 114, 4817 BG Breda 076-5812374
Ledenadministratie en Kerkbalans

**Protestantse Gem. Ginneken: ING-rekening: NL50 INGB 0001 0790 21;
ABN-rekening: NL14 ABNA 0520 4249 99
Restauratiefonds: NL83 INGB 0002 3112 97**

KOSTERIJ Bespreken Kerk, Consistoriekamer, Romenyhuis, Mariëndal:
Koster: De heer A.H. van Wijk; Duivelsbruglaan 3, 4835 JD Breda, 076-5651807

KERKELIJK BUREAU

Postadres: Postbus 4648, 4803 EP Breda. 076-5653142
Email: kbginneken@zonnet.nl
Geopend: 1^e dinsdagavond van de maand, 19.00 - 20.00 uur; Romenyhuis
Administrateurs: Dhr. J. Potgieser en mevr. A. van Halem-Romeijn
Informatie voor het kerkelijk bureau graag zenden aan kbginneken@zonnet.nl.